

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціально педагогіки

Силабус навчальної дисципліни

МЕЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Назва курсу	Міждисциплінарний підхід у соціальній роботі
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/ http://do.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p><i>Мета курсу:</i> забезпечити успішну професійну адаптацію майбутніх соціальних працівників, соціальних педагогів, практичних психологів на основі вивчення ними основних функцій соціального працівника/педагога, вимог до його особистості, організації трудової діяльності; ознайомлення із міждисциплінарним, інтегративним і комплексним характером соціальної роботи. Зазначена мета зумовила структуру і зміст навчальної програми, в якій основну увагу приділено характеристиці змістовних функцій сучасного соціального працівника/педагога, розгляду загальних питань діяльності соціального працівника/педагога в різних сферах праці та життя людей з урахуванням міждисциплінарного підходу.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- допомога здобувачам освіти адаптуватись до навчання у ЗВО;- формування умінь наукової організації навчальної діяльності, самостійної роботи здобувачів освіти як підґрунтя оволодіння професійною діяльністю;- розкриття актуальних проблем соціально-педагогічної діяльності в Україні;- формування гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього соціального працівника, соціального педагога, практичного психолога який розуміє потреби різних соціальних груп;- ознайомлення зі сферами діяльності соціального працівника/педагога як можливими місцями працевлаштування;- ознайомлення з роботою у міждисциплінарній команді; розвиток стратегії міждисциплінарної роботи з клієнтами; дотримання професійної етики.
Тривалість курсу	3 кредити, 90 годин. Лекції – 18 год (денна форма навчання), 6 год (заочна форма навчання). Практичні заняття – 18 год (денна форма навчання), 6 год (заочна форма навчання). Самостійна робота – 54 год (денна форма навчання), 78 год (заочна форма навчання).
Результати навчання	Вивчення курсу сприяє: <i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Набуттю загальних компетентностей:</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. <p><i>Набуття спеціальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. - Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці. - Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності. - Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності. - Здатність до оцінювання результатів та якості професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології; особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти. <p><i>Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. - Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. - Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми. - Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки. - Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях. - Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань. - Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і
--	---

	<p>функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога. - Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. - Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. - Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень. - Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами. - Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки. - Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності - Відповідально ставитися до особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти. <p>Soft skills: особисті цінності (чесність, повага, надійність), особисті якості (терпіння, дружелюбність), індивідуальні здатності (критичність, адаптивність, вміння слухати і прислухатися, здатність захоплюватися і самостійно вчитися, критичне мислення) і соціальні компетентності (стосунки з іншими людьми: емпатія, здатність комунікувати, в т.ч. у міжнародному контексті).</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Наукова організація праці здобувачів. Наукова організація праці здобувачів та її основні складові. Психологічні механізми засвоєння інформації. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації. Основні правила конспектування. Режим індивідуальної праці та відпочинку. Планування здобувачем самостійної навчальної діяльності.</p> <p>Тема 2. Проблеми соціально-педагогічної роботи в психолого-педагогічній періодиці. Психологічна та педагогічна періодика. Основні властивості та відмінності. Проблеми, що виникають в ході роботи з психолого-педагогічною періодикою.</p> <p>Тема 3. Соціальна робота як вид професійної діяльності, наука та спеціальність для підготовки фахівців. Актуальність проблем соціальної роботи в Україні. Історія розвитку соціальної роботи. Поняття соціальної роботи. Соціальна робота як вид професійної діяльності. Проблемне поле соціальної роботи. Зв'язок соціальної роботи з іншими галузями знань. Клієнти соціальної роботи. Система соціальних служб в Україні. Соціальна</p>

	<p>робота як наука. Соціальна робота як спеціальність (академічна дисципліна) для підготовки фахівців.</p> <p>Тема 4. Особливості та проблеми застосування інтегрованого (системного) та міждисциплінарного підходів в сучасній соціальній роботі. Система соціальної роботи. Системний підхід у соціальній роботі. Застосування системного підходу в соціальній роботі. Професійна ідентичність соціального працівника. Міждисциплінарний підхід як феномен у науці загалом та соціальній роботі зокрема.</p> <p>Тема 5. Сутність і методи професійного самовиховання майбутнього соціального працівника/педагога/практичного психолога. Професійне становлення особистості. Професійне самовиховання. Умови виникнення потреби професійного самовиховання в майбутніх соціальних працівників/педагогів/практичних психологів. Рівні самовиховання. Етапи самовиховання. Програма самовиховання й саморозвитку майбутнього соціального працівника/педагога/практичного психолога.</p> <p>Тема 6. Модель соціального працівника/педагога/практичного психолога як особистості та фахівця. Модель соціального працівника/педагога/практичного психолога як фахівця. Система професійних знань соціального працівника/педагога/практичного психолога. Професійні вміння соціального працівника/педагога/практичного психолога. Особистісні й професійні якості. Кваліфікаційна характеристика соціального працівника/педагога/практичного психолога.</p> <p>Тема 7. Сфери діяльності соціального працівника/педагога. Соціальний працівник/педагог як представник універсального виду діяльності. Конкретизація діяльності соціального працівника, виходячи з функцій: прогностичної, діагностичної, попереджувально-профілактичної, правозахисної, соціально-побутової тощо. Сфери діяльності соціального працівника/педагога/практичного психолога.</p> <p>Тема 8. Етичний кодекс соціальних працівників/педагогів/практичних психологів. Стандарти етичної поведінки і шляхи її впровадження. Особливості взаємодії соціального працівника/педагога/практичного психолога з клієнтом. Правила взаємодії соціального працівника/педагога/практичного психолога з організаціями. Стандарти взаємодії з колегами. Права та обов'язки соціального працівника/педагога/практичного психолога.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»
Резюме викладача	Отрощенко Наталія Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Otrophhenko-Nataliya-Leonidivna.pdf
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» можуть отримати, звернувшись безпосередньо до викладача, який проводить заняття, або з письмовим запитом на електронну пошту викладача за адресою: nataliy29ot@gmail.com

Попередня підготовка	Актуальні знання: сформоване особисте бачення процесу становлення та розвитку фахівця з соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.
Як навчатися?	<p>Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота за освітньою програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія».</p> <p><i>Лекція</i> передбачає взаємодію лектора зі здобувачами у процесі розкриття системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності.</p> <p><i>Практичне заняття</i> передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань.</p> <p><i>Самостійна робота</i> здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою освітнього компонента.</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відбувається за процедурою визнання результатів навчання (http://surl.li/bihoc).</p>
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій / укладач: В. П. Павленко. Суми : Сумський державний університет, 2017. 84 с. • Жигайло Н. І. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 256 с. • Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с. • Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції, 25 травня 2022 р., м. Ніжин / за ред. О. В. Лісовця, С. О. Борисюк. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 175 с. • Отрощенко Н. Л., Бабушкіна О. С. Змістовне обґрунтування форм і методів розвитку соціальної активності молоді у закладах освіти міста. <i>The 9th International scientific and practical conference «Perspectives of world science and education» (May 20-22, 2020)</i> CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. С. 778-786. • Отрощенко Н. Л. До питання ролі соціальної роботи у воєнний час. <i>Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти</i> : матеріали I всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції, м. Полтава, 27-28 квітня 2022 року. Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» : Полтава, 2022. С. 179-182. • Савчин Н. Вступ до спеціальності психолог, практичний психолог. URL: https://studfile.net/preview/9992095/ • Семигіна Г. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

- Слезанська, Г. І. (2017). Доцільність створення інтегрованих соціальних служб в умовах об'єднаної територіальної громади: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів та аспірантів: у 3-х ч. Ч. 3 / за ред. проф. Є.І. Сокола (Харків, 18–21 квітня 2017 р.). Харків : НТУ «ХП», 252–253.
- Google Scholar. Casework case, management in social work. (2017). Retrieved from <https://scholar.google.com/scholar?start=70&q=what+is+casework>
- Social Psychology and Social Pedagogy. Their Interdisciplinarity in Group Counseling for Parents. URL: https://www.researchgate.net/publication/280081004_Social_Psychology_and_Social_Pedagogy_Their_Interdisciplinarity_in_Group_Counseling_for_Parents_I
- Sergey Yekimov, Nataliia Otroshchenko, Yuliya Voytsekhovska, Svitlana Nakhod, and Tetiana Gavrilko. Using grading to motivate staff in agricultural enterprises // E3S Web of Conferences 254, 10006 (2021), FARBA 2021, <https://doi.org/10.1051/e3sconf/20212541000>, URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2021/30/e3sconf_farba2021_10006/e3sconf_farba2021_10006.html (SCOPUS).

Допоміжні

- Сушик І.В. Етика та деонтологія соціального працівника: навч. посіб. Луцьк: ІВВ Луцький НТУ, 2020. 188 с.
- Практикум: соціальна сфера (workshop book: social sphere) / автори-укладачі: І. В.Літяга, С. М. Ситняківська; за заг. ред. проф. Н. А. Сейко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 277 с.
- Принципи міждисциплінарної взаємодії у соціальній роботі. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_3/41.pdf
- Сергієнко Н. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41 с.
- Слезанська, Г. І. (2018). Компетентнісна модель фахівця із соціальної роботи в громаді. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти*: зб. наук. праць за матеріалами I Всеукр. наук.-практ. конф.? Суми, 24 травня 2018 р. Суми: КЗ СОІПО. URL : <https://sites.google.com/view/professional-education-kaf/діяльність-кафедри/всеукраїнська-конференція-2018>
- Практична психологія. Хто такий практичний психолог. URL: <https://sites.google.com/site/prakticnapsihoogia/hto-takij-prakticnij-psi>
- Отрощенко Н. Л. Розробка програми діяльності соціального педагога щодо підтримки неповних сімей в умовах закладу загальної середньої освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2021. № 1 (339) березень, Ч. II. С. 140 – 148.
- Отрощенко Н.Л. Педагогіка партнерства як основа у процесі надання комплексної допомоги учням щодо вибору ними шляху подальшого навчання. *Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціономічної та освітньої сфер*: зб. наук. праць за матер. міжрегіонального науково-методичного онлайн-семінару (Хмельницький, 26 квітня 2022 р.) / за ред. Л. О. Данильчук. Хмельницький : 2022. С. 135-139.

	<ul style="list-style-type: none"> Lovelock R., Lyons, K., Powel J. Reflecting on Social Work - Discipline and Profession. London: Routledge, 2017. 262 p <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua Національна академія педагогічних наук України. URL: https://naps.gov.ua/ua/ Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua/ Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/ua Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/ Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://libr.luguniv.edu.ua/ Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/ Харківський інститут соціальних досліджень. URL: http://khisr.kharkov.ua/index.php?id=1427045457 Why Social Work is Political, and How it Matters for Democracy. URL: https://today.uconn.edu/2022/03/why-social-work-is-political-and-how-it-matters-for-democracy/ 		
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	<p><i>Лекція</i> (оглядова/тематична; лекція-конкретизація, лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивна лекція), лекція із заздалегідь запланованими помилками).</p> <p><i>Практичні заняття</i> (презентація/дискусія/метод кейс-стаді/робота в малих групах/тренінгові заняття/виконання вправ та завдань/рецензування відповіді/самостійна робота з джерелами інформації/складання структурно-логічних схем, опорних конспектів).</p> <p><i>Виконання індивідуальних навчально-дослідних та творчих завдань</i> (анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, анотація до відеофільмів, навчальний проєкт; навчальне есе, реферат).</p>		
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю</i>: уміння самостійно оцінювати свої знання.</p> <p><i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою тестування; усного опитування; письмового контролю, контрольної-модульної роботи.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> – залік.</p> <p>Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 50.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання завдань практичних занять	Усі завдання виконано вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер.	0-45
Виконання завдань для	Усі завдання виконано вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та	0-25	

	самостійної роботи	додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем.		
	Контрольно-модульні роботи	Представлено вірні й повні відповіді на завдання модульного контролю	0-30	
	Усього за курс		100	
	Критерії рейтингу Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	Зараховано
	83-89	B	Добре	
	75-82	C		
	63-74	D	Задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
	50-62	E		
	21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Політика курсу	<p>У курсі «Міждисциплінарний підхід у соціальній роботі» логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, контрольні модульні роботи у формі тестування, консультації, спрямовані на формування програмних результатів.</p> <p>Практичні заняття включають елементи опитування, тестування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує здобувача, роз'яснюючи зміст і особливості виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>			
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://surl.li/efpzh), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <p>- Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними.</p>			

	<p>- Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань.</p> <p>Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>
Feedback курсу	Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.